

Boek : **Kinderen met Developmental Coordination Disorder Als (ook) bewegen niet vanzelfsprekend is**
Auteur : Van Waelvelde, H. & De Mey, B.
2007, Standaard Uitgeverij: Antwerpen
Bespreker : Prof. Annemie Desoete, U Gent en Artevelde Hogeschool
Datum : 11 december 2007

"Vandaag examen Nederlands gehad, een geluk dat de juf langskwam want bij de invuloefeningen was alles zo dicht bij elkaar gepropt dat ik gewoon niet meer zag wat ik nog moest invullen. Maandag heb ik examen wiskunde gehad, zo veel! Een geluk dat ik langer mocht werken. Zo kon ik extra mijn best doen om alles traag maar dan ook supernetjes af te werken. Hopelijk verlies ik er zo geen punt door: teveel vlekken en te snel werken. Wout (1ste jaar secundair onderwijs)" vinden we op de binnenkaft van dit boek.

In dit werk beschrijven Hilde Van Waelvelde en Barbara De Mey wat **Developmental Coordination Disorder** is en waarom Wout het zo moeilijk heeft op school. Ze belichten wat (**DCD**) juist inhoudt, hoe men tot een zo adequaat mogelijke diagnosestelling kan komen en wat de therapeutische mogelijkheden en beperkingen van personen met DCD zijn.

In hoofdstuk 1 beschrijven Van Waelvelde en De Mey dat de meeste onderzoekers momenteel dyspraxie en DCD als synoniem gebruiken, terwijl anderen er toch een enigszins verschillende doelgroep mee aanduiden, wat verwarring scheidt bij zowel hulpverleners als ouders. We krijgen in dit hoofdstuk een beschrijving van hoe men deze problemen vroeger benoemde als 'clumsy child syndrome', 'ontwikkelingsdyspraxie', 'Specific Developmental Disorder of Motor function' (SDDMF), MBD, Deficits in Attention, Motor Control and Perception (DAMP), ADHD met comorbide motorische problemen enz.

In hoofdstuk 2 beschrijven de auteurs de operationalisatie van de DSM IV criteria om van DCD te kunnen spreken.

Ze bespreken de mogelijkheden en beperkingen van de Bruininks-Oseretsky test of Motor Proficiency (BOTMP), Körper Koordinationstest für Kinder (KTK), Peabody Developmental Motor Scales -2 (PDMS 2), Motoriktest für vier-bis sechsjährige Kinder (Mot 4-6), Maastrichtse motoriektest (MMT) (5-6 jaar), Senroy Integration Praxis Test (SIPT), Test of Gross Motor Development - 2 (TGMD 2), Movement Assessment Battery for Children (Movement-ABC) om te voldoen aan het *discrepantie criterium* (Dagelijkse activiteiten die motorische coördinatie vereisen, worden duidelijk slechter verricht dan men op grond van chronologische leeftijd en gemeten intelligentie zou verwachten).

In functie van het *tweede criterium* (de stoornis interfereert significant met schoolse activiteiten of activiteiten in het dagelijkse leven) beschrijven ze developmental Coordination Disorder Questionnaire (DCDQ), Movement Assessment Battery for Children-Checklist (M-ABC-checklist), Vragenlijst voor Motorische vaardigheden van kleuters (VMVK).

Ook beschrijven ze ook het *exclusie criterium* waarbij ze opteren voor een TIQ grens van meer dan 70.

In hoofdstuk 3 beschrijven de auteurs het handelingsgericht onderzoek vanuit het ICF-kader.

In hoofdstuk 4 staan ze stil bij de therapeutische mogelijkheden en beperkingen. Ze maken een onderscheid tussen procesgerichte en taakgerichte interventies en zijn terecht heel kritisch t.a.v. een aantal interventies die pretenderen effectief te zijn. Van Waelvelde en De Mey Beschrijven als *procesgerichte interventies* het concept 'sensory integration therapie' (SIT, Ayres e.a.), de psychomotorische therapie (Vallaey & Vandroemme), de kritische ontwikkelingsbegeleiding (Hendrickx) en BrainGym. Daarnaast staan de auteurs stil bij de *taakgerichte interventies* als cognitieve leerstrategieën als uitgangspunt (Vygotsky, Meichenbaum en Feuerstein krijgen hier een plaatsje), de CO-OP of cognitieve orientation to daily occupational performance (Missiuna, Polatajko), de NTT of neuromotor task training (Bouwien, Smits-Engelsman, van Tuyl & Ramaeckers; Niemeijer e.a. ; Schoemaeker e.a.), de psychomotorische therapie en bewegingspedagogiek (Sherborne, Loots e.a.), de samenwerking met ouders en school. Nogal moedig beschrijven ze dat er geen wetenschappelijke evidentie is dat psychomotorische therapie in staat is de schoolse vaardigheden van kinderen met DCD te verbeteren.

In hoofdstuk 5 beschrijven de auteurs de invloed van DCD op school.

In hoofdstuk 6 staan ze stil bij het schrijven (schrijfhouding, pengreep, schrijfbeweging, schrijven van linkshandigen, de oorzaken van schrijfmotorische problemen en het onderzoek naar de schrijfmotoriek). Ze belichten ook een aantal Stimulerende, Compenserende, Relativerende en Dispenserende (STICORDI) maatregelen voor ernstige schrijfmotorische problemen. Met de tips op blz. 128-131 kunnen hulpverleners ook concrete adviezen geven om het schrijven aangenamer te maken.

In hoofdstuk 7 staan de auteurs stil bij de oorzaak van DCD. Ze beschrijven dat het om een heterogene groep kinderen gaat met uiteenlopende onderliggende disfuncties.

Al wie zich professioneel wil herbronnen en op zoek te gaan naar definities, nieuwe inzichten, indicatoren en behandelingen van kinderen met dyspraxie/ DCD komt hier zeker aan zijn trekken. Dat zo'n boek nodig is bewijst de spraakverwarring i.v.m. het al dan niet *synoniem zijn van DCD en dyspraxie*, waar ook de auteurs aan refereren op blz. 8. Zo verwijzen Van Cranenburgh en Nieuwstraten (in een recente workshop) bij kinderen met een motorisch 'plannings'probleem naar 'dyspraxie', terwijl ze de term DCD reserveren voor probleem in de motoriek en een probleem in het leggen van verbanden tussen de informatie die nodig is (waardoor men te hard/ zacht knipt, trilt, houterig schrijft ...). Van Waelvelde en De Mey opteren m.i. eerder voor het gebruik van DCD als vervanger voor dyspraxie. Dat er in Nederland momenteel 'een landelijke beleidsgroep DCD actief is die probeert in Nederland eenduidigheid te bereiken over terminologie, diagnostische criteria en zorgplannen' (blz. 10) is dan ook alleen toe te juichen. Het zou natuurlijk beter zijn als Vlaamse onderzoekers als evenwaardige partners mee zouden aan tafel kunnen zitten om consensus te bereiken voor de Nederlandse taal.

Ook is dit boek van belang om de *relativiteit* van tests te illustreren. Zo wordt de *M-ABC* in Vlaanderen aanbevolen als het beste alternatief in het kader van de diagnose van DCD. Dat de scores echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden, werd op het tweede DCD-congres echter duidelijk in de verf gezet. Ook de auteurs stellen dat er momenteel onduidelijkheid is over de bruikbaarheid van de normen in Vlaanderen. Vervolgonderzoek is hier zeker aangewezen.

In dit boek combineren de auteurs op een evenwichtige manier de praktijkrelevante inzichten met de *noodzaak aan wetenschappelijke evidenties*. Zo stellen ze bijvoorbeeld dat 'er tot op heden nog geen klinische studies uitgevoerd zijn om de effectiviteit van de kritische ontwikkelingsbegeleiding zoals beschreven door Hendrickx aan te tonen' (blz. 72) en dat er 'onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek nodig is om de effectiviteit van BrainGym aan te tonen' (blz. 73).

Bespreking: Kinderen met Developmental Coordination Disorder

Die-'s-lekti-kus vzw/www.letop.be

Tenslotte kunnen we stellen dat door het correct refereren en de bronvermelding de lezer in staat is om zich te verder te verdiepen in deze materie, iets wat in heel wat Nederlandstalige werken ontbreekt.

Dit boekje is dan ook een aanrader voor al wie met DCD werkt. Daarnaast is het, gezien de co-morbiditeit met ADHD en leerstoornissen ook aan te bevelen voor wie de verantwoordelijkheid heeft voor personen met leer- en gedragsstoornissen. Tenslotte bieden de STICORDI maatregelen een aantal nog verder te exploreren mogelijkheden ten aanzien van diverse doelgroepen waar schrijven niet vanzelfsprekend verloopt.

Gegevens

Titel: Kinderen met Developmental Coordination Disorder

Subtitel: Als (ook) bewegen niet vanzelfsprekend is

Auteur: Hilde Van Waelvelde / Barbara De Mey

ISBN: 9789034191687

Prijs: € 25,00

Uitgever: Standaard Uitgeverij Informatief

Bespreking: Kinderen met Developmental Coordination Disorder

Die-'s-lekti-kus vzw/www.letop.be